

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Quæ partes corporis sint vngendæ in hoc Sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Probatur Secundò : Ex Concilijs & Patribus suprà citatis. Inter cætera Concil. Florentinum sic ait : Hoc Sacramentum non nisi infirmis, de quorum morte timetur, dari debet. Et Tridentinum sess. 14. cap. 3. de extrema Vnctione : Declaratur etiam, hanc vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vita constituti esse videantur; vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur.

Probatur Tertio : Ratione, Primò : nam hoc Sacramentum etiam valet ad sanitatem corporis recuperandam : atqui non est recurrendum ad remedia supernaturalia, quamdiu suppetunt naturalia, quæ videantur posse iuuare. Secundò : quia hoc Sacramentum est extremum remedium, quod exhiberi potest ægrotis pœnitentiam agere non valentibus, vt per illud reliquæ peccatorum abstergantur, & ipsi cælo præparentur. Cuius etiam signum est, quòd Ecclesia hoc solet conferre post confessionem & communionem.

Næque afficiendis supplicio.

Sed vulneratis.

27 Si detur sano, nihil fit.

Si leuiter ægro.

Si grauius ægro sed non periculose.

Non expectandus vltimus mortis articulus.

Si peste sit infectus. Si venenū hauisset.

Si dubites, an æger obierit, da sub conditione.

22

Hinc sequitur, non posse dari ijs, qui afficiendi sunt extremo supplicio, si alioqui non sint infirmi ad mortem; quia ob instantem mortem non dieuntur infirmi. Vulneratis tamen ad mortem dari potest; & debet; quia sunt verè infirmi. Ijs quoque qui vsque ad mortem infirmi sunt, quamuis mox sint extremo supplicio afficiendi, vt passim Doctores tradunt; quia etsi non profit ad sanitatem recuperandam, proderit tamen quoad primarium effectum.

Petes: Quid si hoc Sacramentum detur alicui, qui non grauius ægrotet?

Respondeo: Si detur sano, certum est nihil effici; quia est remedium institutum tantummodò pro infirmis, sicut pœnitentia pro pœnitentibus post baptismum. Vt ergo pœnitentia non esset Sacramentum in eo, qui post baptismum non peccasset, ita nec hæc vnctio, si detur non infirmo.

Si infirmitas sit valde leuis, probabilissimum quoque est nihil effici; quia tam Apostolus, quam Concilia de graui infirmitate loquuntur.

Si verò sit grauis, non tamen appareat periculosa, probabile est, esse Sacramentum: hoc enim videtur colligi posse ex Concilio Tridentino. Peccant tamen, qui sic scientes conferunt, vel accipiunt; Nam Concilium Florentinum ait, Non debere dari, nisi infirmo, de cuius morte metuitur. Idem quoque habet consuetudo Ecclesiæ, quæ debet esse instar legis.

Aduerte tamen Primò : Non esse expectandū vltimum articulū dum infirmus agat animam: sed maturè conferendā, dum adhuc est integris sensibus, & iudicio medicorum adest notabile periculum vitæ; tum, vt deuotione huius Sacramenti possit affici; tum, vt per hoc ad alacritatē, gaudium, & fiduciam excitetur. Hinc qui peste infectus est, vel venenum hausit, si aliam opportunitatem non habet, potest adire ipsum Parochū dum adhuc robustus est, & ab eo munctus domū reuertī, vt se comparet ad mortem.

Aduerte Secundò : Si dubitatur, an infirmus obierit, posse ei conferri vnctionem sub tacitā vel expressā conditione; nimirum, si es capax, si adhuc viuus &c. vt rectè Nauarr. cap. 22. num. 13. estque communis sententia.

Dico Secundò : Sacramentum hoc non posse dari pueris ante vsum rationis, aut amentibus à natiuitate. Est etiam communis. Ratio est; quia

hi non habent, nec possunt habere reliquias peccatorum abstergendas. Forma quoque in ipsis falsa esset; quia non peccarunt per visum, auditum, & alios sensus.

Pueris & perperò amentibus ne detur.

Si tamen aliquis amentis interdum ratione vsus esset, & hoc Sacramentum saltem virtute & implicitè petijset (quod fit Christianè viuendo) deberet ei conferri.

Si amentis haberit interualla.

Idem dicendum de eo, qui subito per morbum rationis vsu destitutus est, modò tamen antea non fuerit in aliquo notorio peccato mortifero, vt vsurarius publicus, &c. Vel si fuerit in huiusmodi peccato, ostenderit tamen signa contritionis, vt rectè Nauarr. cap. 26. num. 27. & Siluester Verbo Vnctio, q. 5. & alij.

Si quis uoluerit peccator.

Petes: Quà atate possit hoc Sacramentum conferri pueris?

Respondeo: Quando idonei sunt ad Sacramentum Eucharistiæ. Nam ex consuetudine Ecclesiæ hoc Sacramentum succedit viatico. Vnde ei qui aliquando percepit Eucharistiā, omnino conferri potest, & debet. Ita communiter Doctores, vt Sotus, art. 2. Addo etiam illis dari debere, qui possunt peccare mortiferè, & confiteri, etsi fortè sint octo, nouem, vel decem annorum, quamuis etiam Eucharistiā non ceperint. Ratio est, quia his danda est Eucharistiā in periculo mortis, eò quòd opportunius tempus non expectetur, vt suprà dictum est: ergo etiam extrema Vnctio, quæ viatico succedit. Vualdus q. 28. dicit, à piensissimis & doctissimis uiris sic praticari.

Qua ætate possit vel debeat dari pueris.

DVBIVM II.

Quæ corporis partes sint Vngenda in hoc Sacramento?

Dico Primò : Vt hoc Sacramentum habeat integram suam perfectionem, necesse est quinque sensuum sedes inungi; nempe sedes oculorum, propter visum; aurium, propter auditum; narium, ob odoratum; labia, propter gustum & locutionem; manus, ob tactum. Patet ex Concilio Florentino, ex vsu Ecclesiæ, & consensu Doctorum. Etsi enim non constet inter Doctores an quinque sensuum vnctiones sint de substantiā Sacramenti; plerique tamen, & ferè omnes antiqui videntur ita sentire: quidam enim id expressè docent, alij verò dicunt illas esse necessarias. Itaq; omnes in eo conueniunt quòd quinque sensuum vnctiones iure diuino sint adhibendæ, quamuis probabile sit in singulis vnctionibus gratiam aliquam conferri, vt diximus suprà cap. 1. dub. 2. Vnde sequitur non posse vnquam omitti, quando possunt adhiberi: cùm enim non ex instituto Ecclesiæ, sed præcepto diuino sint omnes adhibendæ, non potest Ecclesia dispensare vt aliquando cæteræ prætermittantur, & vna sufficiat. Accedit quòd Ecclesiæ praxis sit in contrarium: nunquam enim tempore contagionis ratione periculi infectionis solet aliqua prætermitti. Facere autem contra communem Ecclesiæ praxim, & communem sententiam Doctorum in re tanti momenti, esset valde reprehensibile, & temerarium; maxime cùm etiam nouitas omnis in huiusmodi rebus sit vitanda, vt passim Doctores tradunt. Ratio autem cur ad integram perfectionem huius Sacramenti necesse sit quinque sensuum

23 Quibus sensibus necessarius sunt vnctiones.

fenſum ſedes inungi, eſt, quia hoc Sacramentum applicatur in modum cuiuſdam medicamenti ad curandos omnes animæ morbos: ergo omnibus morborum radicibus debet applicari; medicina enim ad radicem morbi applicanda eſt. Primæ autem radices morborum animi ſunt quinque ſenſus, qui etiam ſunt veluti quinque oſtia, per quæ peccatum intrat ad animam. Debent ergo ſedes horum ſenſuum inungi.

24 Petes: Vtrum ſinguli ſenſus in ſingulis organis ſint vngendi: an verò ſufficiat vnctio ſingulorum ſenſuum in vno organo, v. g. in vno oculo, in vna aure. Item, an ſub vna generali forma omnes iſtæ quinque vnctiones peragi poſſint: dum v. g. peſte infectum inungis, vt periculum contagionis euites: an verò etiam tunc debeat tota forma ad ſingulas vnctiones repeti?

Sufficit rama vnctio vnus organum in quoque ſenſu. Item vna generalis forma ad omnes ſenſus.

Reſpondeo: Mihi valdè probabile eſt, & quaſi certum ſufficere vnctionem ſingulorum ſenſuum in vno organo, v. g. in vno oculo, vnâ aure, idque ſine ſigno crucis, quamvis celerrimo contactu id fiat & ſub vnâ generali formâ: v. g. *Per has vnctiones & ſuam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid commiſiſti per viſum, per auditum, per odoratum, per guſtum & per tactum*, vngendo ſimul organa ſingula. Nec opus eſt addere in nomine Patris &c. Nam ex Doctõribus conſtat nec inuocationem Trinitatis, nec ſignum crucis, nec vnctionem vtriuſque organi eſſe neceſſariam. Et quamvis forma ex vſu Eccleſiæ ad ſingulas vnctiones videatur repetenda; hîc tamen ita concipitur vt ſecundùm communem intelligentiam æquiualeat repetitioni, & ſingulis vnctionibus reſpondeat: quod in negotio Sacramentorum videtur ſufficere.

Cautela,

Nihilominus tamen non putarem vtendum hoc modo, niſi quando ex morâ eſet notabile periculum v. g. dum peſte infectum in anguſto concluſoque loco inungis: quod tamen periculum rarè eſt in tantillo exceſſu temporis. Alioquin breuiter forma expreſſè repetenda eſt ad ſingulas vnctiones: vt ſuprà c. 1. dub. 6. dictum eſt.

25 Vnctio pedum, renum, & vmbilici non eſt neceſſaria.

Dico Secundò: Vnctio pedum, & renum vel vmbilici, non eſt neceſſaria. Patet, quia multæ Eccleſiæ non ſeruant vnctionem pedum, & renum vel vmbilici: vnde non eſt hoc vniuerſalis Eccleſiæ vſu approbatum. Idem docent Doctores.

Dices: Concilium Florentinum enumerat etiam vnctionem pedum & renum: *In pedibus, inquit, vngendus eſt propter grefſum; in renibus, propter delectationem*. Conſtitatur, quia, non ſolum quinque ſenſus ſunt radices peccatorum; ſed etiam *vis motiua*, quæ eſt in pedibus; & *appetitiua*, quæ in renibus.

Reſpondeo: Concilium Florentinũ enumerat omnes vnctiones, quæ poſſunt adhiberi, & à quibusdam Eccleſiis adhibentur, idque eo fine, vt omnes approbet; non tamen eas præcipit vt neceſſarias: nam vnctio renum laudabiliter omittitur tam in viris, quàm in feminis: ſimiliter & vmbilici in feminis. Vnctio pedum commodiùs fieri poteſt, tamen non eſt neceſſaria. Ad confirmationem: etſi *appetitus*, & *vis executiua* ſint etiam radices peccatorum; ſenſus tamen ſunt primæ radices à quibus peccatorum tentationes primò oriuntur. Tentatio enim à ſenſibus tranſit ad appetitum in-

feriorem, ab inferiore ad ſuperiorem, à ſuperiore ad vim executiuam. Et idcirco ſufficit ſedes ſenſuum vngere.

Dico Tertio: Qui ſenſu aliquo caret, vel trunci ſunt manibus, vngendi ſunt in partibus vicinis: vt, ſi quis cæcus ſit à natiuitate, vel careat organo, vngendus eſt ad locum organi, & qui truncus eſt manibus, ad partem vicinam. Etſi enim talis non peccauerit per ſenſum illum externũ, quo ſemper caruit; potuit tamẽ peccaſſe per ſenſum internum ſeu imaginationem, quatenus ſenſui externo reſponderet. Nam, ſenſus internus eſt inſtar quinque ſenſuum externorum, qui omnia apud ſe format, quæ in ſenſus externos cadere poſſunt. Potuit etiã peccaſſe per voluntatem v. g. videndi, audiendi. Sic, qui non peccauit per manus ipſas, potuit peccaſſe per ſenſum tangendi: qui non peccauit per grefſum, potuit peccaſſe per ipſam vim gradiendi & ſeſe mouendi, illicita conando.

26 Qui caret aliquo ſenſu, vbi vngendus?

DVBIVM III.

Cum adhibentur ſeptem vnctiones, in qua tandem detur gratia?

Dominicus Soto q. 2. art. 3. putant eam primũ dari in ſeptima. *Sicut*, inquit, *conſecratio calicis ſit per omnia verba illius formæ, quamvis non omnia ſint de eſſentia formæ; nam ex conſtitutione Eccleſiæ concurrunt ad effectum Sacramenti*. Pari modo, inquit, *ſi Eccleſia præciperet tribus merſionibus fieri baptiſimum, nõ daretur gratia ante tertiam merſionem*.

27 Soto putat eam dari in ſeptima.

Sed hoc ſuprà refutatum eſt: nam poſita tota eſſentia Sacramenti, ponitur quoque Sacramenti effectus, ſi in ſuſcipiente non ſit impedimentum. Vnde duæ illæ vnctiones nihil operantur ſacramentaliter. Ratio eſt; quia Eccleſia, vel Miniſter non poteſt ſuis additamentis efficiere, vt Sacramentum, quod iuxta Chriſti institutionem eſt eſſentialiter completum, non habeat ſtatim ſuum effectum; ſive vt ille effectus ſuſpendatur donec illud ſit additum. Quare dubitandum non eſt, completis quinque vnctionibus ad organa ſenſuum, dari gratiam, nec expectari ſeptimam. Adde, valdè probabile eſſe, ad ſingulas vnctiones completã cuiuſque formã gratiam dari; vt colligitur ex ſuprà dictis cap. 1. dub. 2.

Duæ vltimæ vnctiones nihil operantur ſacramentaliter.

DVBIVM IV.

Vtrum extrema Vnctio poſſit iterari?

D. Thomas hîc quæſt. 33. docet hoc Sacramentum eſſe iterabile, eò quòd characterẽ non imprimat: poſſeque etiam in eodem morbo, ſi ille diuturnus ſit, repeti, modò morbus ille diuerſos ſtatus habeat, ita vt bis hominẽ, interpoſitã nonnullã cõualeſcentiã & temporis tractu, vicinũ morti feciſſe videatur. Hinc ſi quis ex phtiſi decumbat, ex qua certum videtur eum non poſſe diu viuere, & iſ in aliquo deliquio ſemel inungatur, non poterit poſtea ruruſus inungi, etiamſi poſt aliquot meſes ſimile deliquium ſuperueniat: quia morbus ita manet in eodem ſtatu, vt ex eo mors ſit expectanda. Vide cetera apud D. Thomam.

28 Vt iteretur, ſit morbi ſtatus diuerſus.

Eeee

DE